

Nyhetsbrev fra finansrådene ved Norges delegasjon til EU

Økonominytt

Nr. 7 – Juni 2017

EUROGRUPPEN OG ECOFIN	2
EUROGRUPPEN 15. JUNI	2
<i>Det økonomiske tilpasningsprogrammet for Hellas</i>	<i>2</i>
<i>IMFs art. IV-gjennomgang av euroområdet</i>	<i>5</i>
<i>Offentlige budsjetters kvalitet - områdegjennomganger</i>	<i>6</i>
<i>Gjennomføringen av EUs krisehåndteringsrammeverk</i>	<i>7</i>
ECOFIN 16. JUNI	8
<i>Merverdiavgift – elektroniske publikasjoner</i>	<i>8</i>
<i>Merverdiavgift – Omvendt avgiftsplikt</i>	<i>9</i>
<i>Styrking av bankunionen/risikoreducerende tiltak</i>	<i>10</i>
<i>Misligholdte banklån</i>	<i>13</i>
<i>Kampen mot terrorfinansiering</i>	<i>14</i>
<i>Midtveisgjennomgangen av kapitalmarkedsunionen</i>	<i>14</i>
<i>Landspesifikke anbefalinger om den økonomiske politikken i 2017-18</i>	<i>15</i>
<i>Gjennomføring av Stabilitets- og vekstpakten</i>	<i>16</i>
SKATTESAKER	18
OPPLYSNINGSPLIKT OM SKATTERÅDGIVNING	18
ØKONOMI	21
STATISTIKK OG INDIKATORER	21
BNP-UTVIKLINGEN I 1. KVARTAL 2017	21
TILLIT BLANT BEDRIFTER OG FORBRUKERE	22
ARBEIDSLEDIGHET	22
SYSSELSETTING	23
PRISSTIGNING	24

From left to right: Mr Mario CENTENO, Portuguese Minister for Finance; Mr Edward SCICLUNA, Maltese Minister of Finance.
Photo: European Union

Eurogruppen og ECOFIN

- Eurogruppen anbefalte at medlemslandene godkjenner utbetaling av nye lån på 8,5 milliarder euro til Hellas etter at IMF gikk med på å styrebehandle «prinsipiell deltakelse» i programmet nå. Evt. finansiell deltakelse vil imidlertid først bli vurdert når eurolandenes gjeldslette vurderes som tilstrekkelig til at IMF anser den greske gjelden som bærekraftig.
- I ECOFIN ble det høy temperatur da to merverdiavgiftsaker ble diskutert. Tsjekkia ble beskyldt for å blokkere forslaget om lav sats på elektroniske publikasjoner for å få gjennomslag for sitt syn på omvendt avgiftsplikt for å stanse karusellsvindel. Ingen av sakene ble vedtatt.
- ECOFIN vedtok Rådets posisjon til forhandlingene med Europaparlamentet om kreditorhierarkiet i krisehåndtering av banker (BRRD) og innfasingen av regnskapsstandarder IFRS9/utfasing av unntaket for store eksponeringer for visse typer statsgjeld.
- ECOFIN vedtok å avslutte underskuddprosedyrene mot Portugal og Kroatia. Etter dette er kun Frankrike, Spania, Storbritannia og Hellas underlagt slik prosedyre.
- ECOFIN godkjente landspesifikke anbefalinger for den økonomiske politikken i 2017-18. Disse ble også godkjent av EUs toppmøte 22.-23. juni og vil bli formelt vedtatt av ECOFIN i juli.

Kommende møter Estlands formannskap høsten 2017

Eurogruppen og ECOFIN:

10.-11. juli
24. juli (budsjett)
15.-16. september (uformelt)
9.-10. oktober (Luxembourg)
6.-7. november
17. november (budsjett)
4.-5. desember

Det europeiske råd:

19.-20. oktober
14.-15. desember

Eurogruppen 15. juni

Eurogruppens møte kom i all hovedsak til å dreie seg om tilpasningsprogrammet for Hellas. Øvrige saker på dagsordenen var offentlige budsjetters kvalitet, IMF's vurdering av økonomien i euroområdet og bankkrisehåndtering.

Det økonomiske tilpasningsprogrammet for Hellas

Europakommisjonen (på vegne av eurolandene) undertegnet i august 2015 en intensjonsavtale (MoU) med Hellas om et tredje økonomisk tilpasningsprogram siden 2010. Det nye programmets varighet er tre år og har en totalramme på 86 mrd. euro. Av denne ble 31,7 mrd. euro utbetalt i 2015 og 2016.

Den andre statusgjennomgangen, som startet i slutten av oktober 2016, ble ferdigstilt 2. mai 2017 ved at EU-institusjonene og IMF på ekspertnivå kom til enighet med Hellas om at regjeringen skulle gjennomføre om lag 140 reform- og budsjetttiltak for å få utbetalt nye lån. Reformene, som er omfattet av den opprinnelige MoU-en, omfatter blant annet arbeidsmarkedsreformer i tråd med beste praksis i EU, reformer i tjeneste- og energimarkedene, gjennomføring av OECD-anbefalinger for å styrke konkurransevnen, fjerne investeringshindre, effektivisere offentlig sektor, liberalisering av frie yrker, privatiseringer mv. Tiltakene skal bidra til å øke konkurransekraften, den økonomiske veksten og sysselsettingen.

Den greske nasjonalforsamlingen vedtok en større pakke med tiltak 18. mai. I tillegg til ovennevnte reformer ble det vedtatt ytterligere budsjettkonsolidering på 2 pst. av BNP

gjennom en innstramming i pensjonssystemet svarende til 1 pst. av BNP fra 2019 og skatteinnstramming med et tilsvarende beløp fra 2020 (2019 dersom dette er nødvendig for å sikre budsjettmålet). Disse tiltakene ble tatt inn i avtalen for i større grad å sikre et rentekorrigert budsjettoverskudd (primæroverskudd) på minst 3,5 pst. av BNP på mellomlang sikt. Dette skulle minske avstanden mellom IMF's pessimistiske og Eurogruppens mer optimistiske vurderinger av den fremtidige utviklingen i gresk økonomi, og dermed øke mulighetene for IMF-deltakelse i programmet. Slik deltakelse er et absolutt krav fra Tyskland og Nederland. Avtalen omfatter også en pakke med tiltak for å redusere fattigdom og vekstfremmende finanspolitiske tiltak, som skal iverksettes dersom budsjettkravet overoppfylles.

Etter et mislykket forsøk på å komme til enighet om en løsning i et syv timer langt møte 22. mai, har aktørene arbeidet videre for å kunne nå en løsning med utgangspunkt i at IMF deltar i Hellas-programmet, men i første omgang uten å yte lån. IMF-lån er først aktuelle når eurolandene har konkretisert en gjeldslette som er tilstrekkelig til at institusjonen vurderer den greske statsgjelden som bærekraftig (som er IMF's krav for program-deltakelse). Hellas på sin side har brukt tiden til å vedta resten av de om lag 140 avtalte tiltakene.

From left to right: Mr. Pierre MOSCOVICI, Member of the European Commission; Mr. Euclid TSAKALOTOS, Greek Minister for Finance. Photo: European Union

I Eurogruppens møte 15. juni kom Eurogruppen og IMF til enighet om betingelsene for IMF-deltakelse i programmet. Med utgangspunkt i enigheten i mai 2016¹ om mellomlangsiktig

¹ Aktuelle tiltak er å avstå fra innebygd renteopptrapping i 2018 for lån i tidligere program, bruke overskudd i ESM (euroområdetets krisefinansieringsmekanisme) samt ECB (Den europeiske sentralbanken) og andre sentralbanker på greske lån (ANFA og SMP), og ESM vil bruke ubrukte ressurser til å innløse dyre eksisterende lån fra offentlige kreditorer. De meget kostbare IMF-lånene er kandidater her. Dersom det er nødvendig for å

gjeldslette, har Eurogruppen foretatt en viss ytterligere konkretisering av mulige tiltak (forlengelse av nedbetalingstiden og utsettelse av rente- og avdragsbetalinger med mellom 0 og 15 år). I tillegg har Eurogruppen sagt seg villig til å etablere en mekanisme som innebærer justering² av tilbakebetalingene av lån dersom den aktuelle BNP-veksten avviker fra den som er lagt inn i analysene over bærekraftig gjeld (og som er grunnlaget for vurdering av gjeldslette høsten 2018).

Eurogruppens utgangspunkt er imidlertid fortsatt at man først skal ta stilling til ytterligere gjeldslette etter programmets slutt i 2018. Lettelser skal dessuten kun gis dersom gjelds utviklingen da ikke anses som bærekraftig og betinget av at Hellas oppfyller avtalen for programmet. Utgangspunktet for vurderingen av gjeldslette er at brutto finansieringsbehov (GFN = gross financing needs) ikke skal overstige 15 pst. av BNP på mellomlang sikt og 20 pst. på lang sikt.

Hellas har forpliktet seg til å holde et rentekorrigert budsjettoverskudd på 3,5 pst. av BNP i perioden 2018-22 og deretter overholde EUs budsjettregelverk (Stabilitets- og vekstpakten) frem til 2060. Dette svarer til et årlig rentekorrigert overskudd på 2 pst. av BNP eller like over.

Med utgangspunkt i ovenstående lovte IMF's administrerende direktør Lagarde å gå til styret med forslag om prinsipptilslutning (Approval in Principle) til ny programavtale (Stand-By Arrangement) på 12-14 måneder. AIP innebærer deltakelse i Hellas-programmet, men utbetalinger av lån vil kun finne sted dersom Hellas faktisk gjennomfører avtalte tiltak og eurolandene gir troverdige løfter om tilstrekkelig gjeldslette. En analyse av den greske gjeldens bærekraft skal da (trolig høsten 2018) baseres på IMF's egne forutsetninger.

I Eurogruppens uttalelse får den greske regjeringen betydelig honnør for arbeidet som er gjort og dens forpliktelse til å fortsette reformarbeidet. Samtidig ble den greske regjeringen og Kommisjonen oppfordret til å arbeide aktivt for at Hellas fullt ut skal kunne utnytte overføringer fra EU-budsjettet til å øke investeringene og gjennomføre andre vekstfremmende tiltak. Dette gjelder blant annet ekstrabeløpet Hellas fikk tildelt for 2017-20 ved midtveisgjennomgangen av samholdningspolitikken.

Eurogruppen anbefalte at medlemslandene godkjenner utbetaling av nye lån på 8,5 milliarder euro til Hellas. 7,7 milliarder euro utbetales i begynnelsen av juli med 6,9 milliarder til forfall på ekstern gjeld og 0,8 milliarder til avvikling av innenlandske restanser til leverandører. De resterende 0,8 milliarder euro vil bli utbetalt til sistnevnte formål etter sommeren dersom Hellas selv bidrar til nedbetaling av slike restanser. Beløpet, som er større enn ventet på forhånd, skal også medgå til oppbygging av en likviditetsbuffer for den greske statskassen dersom det blir midler til overs etter at de to andre behovene er dekket.

Til slutt i Eurogruppens uttalelse heter det at man i forbindelse med avslutningen av programmet forplikter seg til å støtte Hellas' tilbakevending til markedet og at fremtidige utbetalinger - i tillegg til å dekke gjeldsforfall og leverandørgjeld - skal bidra til ytterligere oppbygging av en statlig likviditetsreserve for å støtte investorenes tillit og legge til rette for markedsadgang.

holde det greske finansieringsbehovet under gitte terskler, kan det være aktuelt å glatte avdragsprofiler og lette øvrige lånebetingelser i krisefinansieringsmekanismen EFSF.

² Mekanismen er ment å virke begge veier slik at tilbakebetalingen av lån vil skje raskere ved høyere BNP-vekst og forlengelse eller ytterligere utsettelser av avdrag og renter hvis veksten blir lavere.

Eurogruppens uttalelse om Hellasprogrammet ligger [her](#).

IMFs pressemelding ligger [her](#).

Før utbetaling kan finne sted må avtalen godkjennes av det enkelte euroland. I noen land kreves behandling i nasjonalforsamlingen. Deretter vedtar styret i ESM (Den europeiske krisefinansierings-mekanismen) utbetalingen.

Kommentarer

De sentrale deltakerne i forhandlingene virket lettet etter møtet. Eurogruppens formann Dijsselbloem mente man hadde gjort betydelig fremskritt, og kommissær Moscovici uttalte at dette hadde vært et meget godt møte pga. at alle parter hadde bidradd til enighet om Hellas-programmet. IMFs administrerende direktør Lagarde sa seg fornøyd med løsningen selv om den etter hennes vurdering bare var den nest beste (etter full deltakelse nå basert på mer konkrete gjeldsletteplaner fra eurolandene). Finansminister Tsakalotos uttrykte at Eurogruppens vedtak har gitt økt klarhet for Hellas og finansmarkedene, men antydte samtidig at Hellas hadde fått mindre enn fortjent etter alle reform- og budsjettvedtakene. Samtidig fremførte han at man nå har skapt et veikart for ny vekst.

Verdien på den greske aksjebørsen steg etter Eurogruppens møte. Samtidig har den tiårige statsobligasjonen kommet ned på 5 pst., som er det laveste nivået siden høsten 2014 da utsiktene for det daværende økonomiske tilpasnings-programmet var som mest optimistisk.

Den viktigste grunnen til at IMFs beregninger viser at Hellas' offentlige gjeld ikke er bærekraftig, er at institusjonen baserer seg på en forutsetning om økonomisk vekst på 1,0 pst. i perioden 2018-2060. Dette gir et brutto finansieringsbehov (GFN) på 52 pst. av BNP i 2060. Kommisjonens beregninger baserer seg på 1,3 pst. årlig BNP-vekst. Med denne forutsetningen vil GFN holdes innenfor 20 pst. av BNP på lang sikt.

Det er i utgangspunktet ventet at samtlige land vil godta utbetalingen. Den spanske finansminister De Guindos uttalte imidlertid etter Eurogruppens møtet at Spania kunne komme til å nedlegge veto mot utbetalingen dersom greske myndigheter ikke gjør alt de kan for å stoppe et søksmål mot en spansk borger. Vedkommende deltok i en gruppe EU-eksperter som er beskyldt for utroskap i tjenesten i forbindelse med gjennomføring av privatisering og tilbakeleie av statlig eiendom i et tidligere tilpasningsprogram. Påtalemyndigheten påstår at dette har påført den greske statskassen et tap på 576 millioner euro.

Sentralbanksjef Draghi opplyste i et brev av 23. juni til Europaparlamentsmedlem Chountis at Eurogruppens uttalelse om gjeldslette fra møtet 15. juni ikke er tilstrekkelig konkret til at ECB på nåværende tidspunkt kan inkludere greske statsobligasjoner i programmet med kvantitative lettelser.

IMFs art. IV-gjennomgang av euroområdet

IMF gjennomførte i mai en art. IV-gjennomgang av euroområdet. Konklusjonene ligger [her](#).

I Eurogruppens møte presenterte IMFs administrerende direktør Lagarde de foreløpige konklusjonene fra gjennomgangen. IMF konstaterte at oppsvinget i euroområdet er solid etablert, men understreker samtidig at det fortsatt er en rekke utfordringer. Dette krever strukturreformer. En del medlemsland har rom for å bruke finanspolitikken til å øke den potensielle veksten, mens andre må konsolidere for å bygge ned den offentlige gjelden. IMF mener videre at håndteringen av problemene med svake banker og det store omfanget av misligholdte lån i noen land må prioriteres. IMF oppfordret også eurolandene til å utnytte den

solide vekstperioden til å fullføre arbeidet med Den økonomiske og monetære unionen (ØMU). IMF foreslår her tre prioriteringer: 1) fullføre bankunionen, 2) fremme arbeidet med kapitalmarkedsunionen for særlig å styrke finansieringen av SMB-er og mid-caps og 3) etablere en sentral finanspolitisk stabiliseringsfunksjon.

From left to right: Ms. Christine LAGARDE, Managing Director of the IMF; Mr. Pierre MOSCOVICI, Member of the European Commission. Photo: European Union

Ved presentasjonen av rapporten uttrykte IMF's administrerende direktør seg meget optimistisk om de økonomiske utsiktene på kort sikt. Hun antydte at institusjonens anslag over euroområdet BNP-vekst, som i siste WEO (april) var 1,7 pst. i 2017 og 1,6 pst. i 2018, ville bli oppjustert ved neste anledning. Til sammenligning viser Kommisjonens vårprognose (mai) hhv. 1,7 og 1,8 pst. for de to årene.

I Eurogruppens påfølgende diskusjon fremkom at man nå hadde et mulighetsvindu til å styrke økonomien og vekstpotensialet ved fortsatt reformarbeid. Flere benyttet også anledningen til å minne om behovet for å respektere og styrke det felles regelverket som var etablert på ulike områder, herunder på det finanspolitiske.

Offentlige budsjettets kvalitet - områdegjennomganger

Eurogruppen gjennomfører regelmessige diskusjoner av temaer som har stor felles betydning for økonomisk vekst og sysselsetting. Formålet er å lære av hverandres erfaringer og søke å utvikle beste praksis. Temaet denne gangen var områdegjennomganger (spending reviews). Disse anses som et viktig verktøy for å bedre kvaliteten i offentlige finanser ved å bidra til en bedre prioritering av utgiftssiden og omlegging til en mer vekstvennlig sammensetning av budsjettet.

I Eurogruppens møte i september 2016 ble man enig om følgende sett av felles prinsipper for å bedre kvaliteten på offentlige finanser gjennom områdegjennomganger:

- Sterk og vedvarende politisk forpliktelse på høyt nivå til å gjennomføre område-gjennomgangen og følge opp i form av hensiktsmessige reformer.
- Utformingen og gjennomføringen av områdegjennomganger må følge beste praksis, herunder blant annet ha et klart strategisk mandat med spesifiserte mål og omfang, bruke pilotprosjekter for å hente erfaring samt ha tilstrekkelige ressurser og tilgang til data. Faktabaserte analyser må brukes for å måle resultater i forhold til ressursbruk på de ulike utgiftsområdene. Endelig må det foreligge retningslinjer for gjennomføringen av gjennomgangen og det oppfølgende reformarbeid.
- Overvåkingen og informasjonen til offentligheten om områdegjennomgangen må være regelmessig og transparent. I tillegg bør det gjennomføres uavhengige evalueringer av disse i ettetid med sikte på å trekke lærdom for fremtidige gjennomganger.
- Ambisjonene for og konklusjonene fra en områdegjennomgang bør være konsistent med den årlige og flerårige budsjettplanleggingen. Jevnlige gjennomganger bør inngå som en del av medlemslandenes budsjetttrammeverk.

Til [Eurogruppens møte 15. juni 2017](#) hadde Kommisjonen gjennomført en [kartlegging](#) av bruken av områdegjennomganger i medlemslandene og hvilke utfordringer man hadde støttet på. Bruken av slike gjennomganger varierer betydelig mellom land. I en del land har områdegjennomganger vært en viktig del av budsjetttrammeverket i lang tid, mens andre har iverksatt slike etter diskusjonen sist høst. Belgia og Kypros har ikke rapportert om gjennomganger som oppfyller kravene.

I Eurogruppens møte presenterte enkelte finansministre sine erfaringer.

Eurogruppens formann Dijsselbloem oppsummerte diskusjonen med at et sentral tema fremover er å styrke eierskapet til arbeidet, særlig i gjennomføringsfasen og oppfølgingen. Eurogruppens arbeidsgruppe (EWG) fikk i oppdrag å arbeide videre med dette temaet.

Eurogruppen vil komme tilbake til områdegjennomganger med sikte på å utvikle en «børs» for utveksling av beste praksis.

Gjennomføringen av EUs krisehåndteringsrammeverk

Eurogruppen fikk en orientering fra Den felles krisehåndteringsmyndigheten (SRM), Den felles tilsynsmyndigheten (SSM), Kommisjonen og den spanske finansministeren om krisehåndteringen av Banco Popular. Selv om operasjonen foregikk under betydelig tidspress, skjedde den i tråd med de foreskrevne prosedyrene i BRRD (krisehåndteringsdirektivet) med nedskrivning av eieres og ikke-garanterte kreditorers verdier. Krisehåndteringen, som også innebar at Banco Santander overtok Banco Popular, sikret en videreføring av bankens kjernefunksjoner uten kostnader for skattebetalerne.

Eurogruppen sa seg foreløpig fornøyd med krisehåndteringen.

Formann Dijsselbloem konkluderte med at Eurogruppen vil få anledning til å komme tilbake til problemstillingene når en nærmere vurdering (post mortem) av saken foreligger.

ECOFIN 16. juni

ECOFIN behandlet redusert merverdiavgift på elektroniske publikasjoner, omvendt avgiftsplikt i merverdiavgiften, styrking av bankunionen, håndtering av tapsutsatte lån, bekjempelse av terrorfinansiering, midtveisgjennomgangen av kapitalmarkedsunionen, de landspesifikke anbefalinger om den økonomiske politikken og gjennomføringen av Stabilitets- og vekstpakten.

Pressemeldinger og konklusjoner fra møtet finner du på Rådets [møteside](#).

Merverdiavgift – elektroniske publikasjoner

Til møtet forelå det et [kompromissforslag](#) fra det maltesiske formannskapet. Etter diskusjoner i COREPER var det ventet at ECOFIN skulle vedta endringen i merverdiavgiftsdirektivet. Det skulle snart vise seg at Tsjekkia skulle sette en stopper for dette.

From left to right: Mr. Ivan PILNY, Czech Minister for Finance; Mr. Walter GRAHAMMER, Permanent Representative of Austria to the EU. Photo: European Union

Som den eneste representanten fra medlemslandene, ba den tsjekkiske finansministeren om ordet. Han argumenterte for at merverdiavgift på elektroniske publikasjoner ikke bør behandles separat nå, men i stedet ses i sammenheng med endringer i satsstrukturen for øvrig. Kommisjonen har tidligere varslet en gjennomgang av satsstrukturen i merverdiavgiftsdirektivet i løpet av året. Tsjekkias finansminister påpekte også at muligheten for lav sats på elektroniske publikasjoner ville gjøre merverdiavgiften sårbar for ny svindel fordi det er krevende å skille elektroniske bøker fra andre elektroniske tjenester, som skal ha ordinær merverdiavgiftssats. I tillegg fryktet han press mot avgiftssystemet i medlemsstater som av ulike grunner ønsker å ilegge full sats for elektroniske publikasjoner. Tsjekkias finansminister uttalte derfor at han var motvillig til å stemme for forslaget.

ECOFIN-formann og maltesisk finansminister Scicluna konkluderte med at det til tross for det vesentlige arbeidet som var gjort, ikke forelå enstemmighet om kompromissforslaget. Direktivet ble dermed ikke vedtatt av Rådet. Kommissær Moscovici uttrykte stor skuffelse og antydte at Tsjekkia blokkerte forslaget for å presse fram enighet om et annet merverdiavgiftsforslag (se nedenfor). Dere kan ikke holde dette gode forslaget som gissel, sa han.

Merverdiavgift – Omvendt avgiftsplikt

Kommisjonen la 21. desember 2016 fram COM (2016) 811 med forslag til endringer i merverdiavgiftsdirektivet om omvendt avgiftsplikt i merverdiavgiften. Omvendt avgiftsplikt innebærer at ansvaret for beregning og betaling av merverdiavgift flyttes fra selgeren til kjøperen ved transaksjoner mellom næringsdrivende. Det er en oppfatning blant flere medlemsland at omvendt avgiftsplikt vil være et effektivt virkemiddel mot karusellsvindel, og Kommisjonens forslag innebærer derfor at land som er særlig utsatt for karusellsvindel kan søke om å innføre generell omvendt avgiftsplikt. Tillatelse vil etter forslaget gis som et unntak fra de generelle merverdiavgiftsreglene i EU. En nærmere omtale av forslaget og ECOFINs tidligere diskusjoner finner du i [Økonominytt nr. 1/2017](#).

Til møtet forelå det et [kompromissforslag](#) fra det maltesiske formannskapet samt et [notat](#) som oppsummerer status for diskusjonene. ECOFIN-formann Scicluna åpnet med å fortelle at kompromissforslaget var diskutert i møtet mellom medlemslandenes ambassadører (Coreper), og at det fortsatt var enkelte utestående problemstillinger. Et av de utestående punktene er knyttet til innvilgning og tilbaketreking av godkjenning for omvendt avgiftsplikt, og Kommissær Moscovici understreket at Kommisjonen fortsatt er av den oppfatning at kompetansen skal ligge hos dem. I det maltesiske kompromissforslaget er kompetansen foreslått flyttet til Rådet etter forslag fra Kommisjonen. I tilbaketrekningsaker innebærer kompromissforslaget et system med omvendt enstemmighet for å hindre at et medlemsland blokkerer tilbaketreking av eget unntak. Flere av medlemslandene – særlig de som ønsker å innføre generell omvendt avgiftsplikt – er uenige i omvendt enstemmighet som de mener i realiteten kan gjøre virkningstiden kortere enn de foreslåtte 5 årene. Det er også uenighet om hvor lang tid direktivet skal gjelde, hvor stenge vilkår det skal være for å kunne søke om unntak og om den foreslåtte omsetningsgrensen på 10 000 euro.

I møtet var det særlig Frankrikes nye finansminister som uttalte sin skepsis mot forslaget, som han mener har store juridiske problemer knyttet til seg. Dessuten kan forslaget føre til økt svindel med merverdiavgift i andre geografiske områder og med andre produkter, i strid med sitt formål.

Tsjekkia, Østerrike, Slovakia og Romania mente det var uheldig at det ikke var mulig å oppnå enighet om omvendt avgiftsplikt i møtet. Østerrike påpekte at med de svært strenge vilkårene som må oppfylles, er det uforståelig at det ikke gis tillatelse til et pilotprosjekt. Jeg ønsker å bevise at omvendt avgiftsplikt er det mest effektive virkemidlet mot karusellsvindel, sa Tsjekkiyas nye finansminister.

Den nederlandske finansministeren Dijsselbloem var merkbart irritert da han tok ordet. Nederland er i utgangspunktet enig med Frankrike, men har likevel valgt å støtte et pilotprosjekt på omvendt avgiftsplikt. «Tålmodigheten min er slutt. La oss oppføre oss rimelig og søke kompromisser. Slutt med å blokkere hverandres forslag. Slutt med å kaste bort alle andres tid,» sa Dijsselbloem. Tsjekkiyas finansminister svarte at selv om de omvendt avgiftsplikt og redusert sats på elektroniske publikasjoner er to separate saker, er det like fullt

forhandlinger. «Jeg er enig i at vi kaster bort tiden, men dette er ikke vår skyld. Vi var beredt til å inngå kompromiss i begge sakene», sa Tsjekkias finansminister. Luxembourgs finansminister Gramegna minnet om at møtet kunne streames og at ordvekslingen ikke tok seg pent ut i offentlighetens lys. Han foreslo en kort pause for å finne fram til et kompromiss, noe formannskapet så som nytteløst. Selv om de fleste medlemslandene støtter begge kompromissforslagene, var det etter formannskapets oppfatning at det ikke var mulig å oppnå enstemmighet i dette møtet.

From left to right: Mr. Jeroen DIJSSELBLOEM, Dutch Minister for Finance; Mr. Pierre GRAMEGNA, Luxembourg Minister of Finance. Photo: European Union

Styrking av bankunionen/risikoreduserende tiltak

Krisehåndteringsdirektivet (BRRD)

Kommisjonen la 23. november 2016 frem en pakke med forslag for å styrke banksektorens motstandskraft mot kriser samtidig som den skal kunne støtte opp under økonomisk vekst. Det foreslås endringer i kapitaldekningsdirektivet (CRD), kapitaldekningsforordningen (CRR), krisehåndteringsdirektivet for banker (BRRD) og forordningen om den felles krisehåndteringsmyndigheten (SRMR).

Endringsforslagene tar utgangspunkt i arbeidet som skjer i regi av Baselkomiteen for banktilsyn (BCBS) og G20s Financial Stability Board (FSB), som ble iverksatt etter finanskrisen for å sikre finansiell stabilitet og hindre nye kriser. I denne omgang gjelder dette særlig kravene om uvektet kjernekapitalandel, stabil finansiering og markedsrisiko.

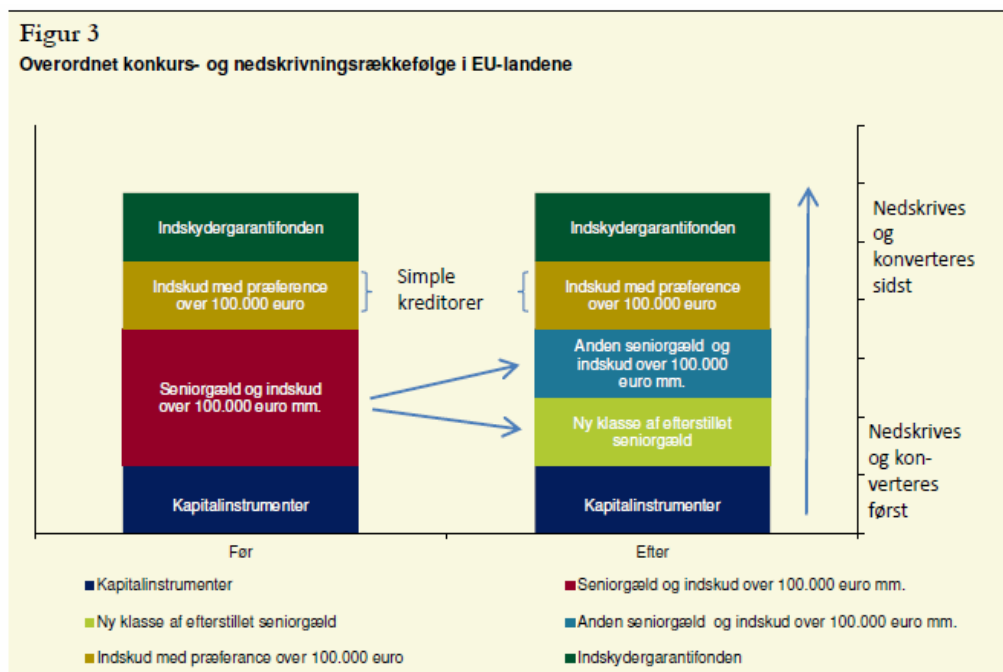
Samtidig foreslo Kommisjonen tilpasninger på enkelte områder som den anser nødvendig for å fremme økonomisk vekst og sysselsetting. Dette omfatter blant annet tiltak for å gjøre regelverket mer proporsjonalt i forhold til bankers kompleksitet, størrelse, forretningsprofil mv. når dette er hensiktsmessig. Det foreslås også tiltak som vil støtte opp under SMB-er og investeringer i infrastruktur.

Forslagene er nærmere omtalt i [Økonominytt nr. 11/2016](#).

Rådet har prioritert arbeidet med forslaget om endringer i BRRD som gjelder prioritetsrekkefølgen for usikrede gjeldsinstrumenter ved krisehåndtering av banker. Formålet er å gi økt rettssikkerhet for banker og investorer ved å øke klarheten i rekkefølgen av kreditorer og fordringer som skal bære tap ved nedskrivning og konvertering (bail-in) ved krisehåndtering.

Kommisjonens forslag innebærer gjennomføring av enigheten i G20 i september 2015 om en TLAC-standard (Total Loss-Absorbing Capacity) for globalt systemviktige banker, som skal gjøres gjeldende fra 2019. Standarden skal sikre at slike banker har tilstrekkelige ressurser (tapsabsorberende passiver) tilgjengelig for myndighetene til å kunne gjennomføre en ryddig krisehåndtering med minimale virkninger på den finansielle stabiliteten og statskassen. Tapsabsorberende passiver består av egenkapital og gjeldsbeviser som kan nedskrives av krisehåndteringsmyndighetene ved en krisehåndtering av en bank. Forslaget skal også sikre at ingen kreditor skal komme dårligere ut i en krisehåndtering enn ved konkurs. Kommisjonens forslag omfatter hvilke typer «etterstilt» gjeld (som rangerer etter annen gjeld = subordinate debt) som finansinstitusjonene vil bli bedt om å utstede for å oppfylle kravet til TLAC.

ECOFIN vedtok et kompromissforslag fra det maltesiske formannskapet. Kompromisset omfatter opprettelse av en ny klasse «etterstilt» usikret seniorgjeld i EU-landenes rangorden av kreditorgjeld ved krisehåndtering. Ifølge Folketingets EU-opplysningen ser hierarkiet ut slik ut med Rådets kompromissforslag:

Kilde: BRRD og Kommissionen

CRR - innfasing av regnskapsstandarden IFRS9 og utfasing av unntak for visse store statsgjeldseksponeringer

Innfasing av IFRS9

IFRS9 vil iht. et tidligere vedtak tre i kraft i EU fra 1.1.2018. Til forskjell fra gjeldende regnskapsstandard, der nedskrivning av lån mv. baseres på oppståtte tap, vil den nye standarden også kreve nedskrivning for forventet fremtidig kredittap. Endringen har kommet i kjølvannet av finanskrisen, hvor det ble klart at tapsavsetningene på lån ikke var tilstrekkelige.

Dersom IFRS9 trer i kraft uten en overgangsordning, vil bankene kunne få en brå økning i forventede tapsnedskrivninger og en tilsvarende brå reduksjon i kapitaldekningen.

Rådet og Kommisjonen har på denne bakgrunn prioritert behandlingen av en overgangsordning for innfasingen av de nye nedskrivningsreglene i IFRS9. I Rådets kompromissforslag legges det opp til gradvis å fase inn forskjellen i tapsnedskrivninger mellom IFRS9 og gjeldende regler (fra 5 pst. i 2018, 15 pst. i 2019, 30 pst. i 2020, 50 pst. i 2021 og 75 pst. i 2022). Fra 2023 er IFRS9 fullt innført, dvs. at nedskrivningene som følge av IFRS9 vil få full virkning på finansinstitusjonenes kapitalgrunnlag.

Rådets opplegg er stort sett i overensstemmelse med Kommisjonens forslag. En viktig forskjell er imidlertid at Kommisjonen har foreslått en dynamisk metode, som medfører ny vurdering av tapsnedskrivningen hvert år i overgangsperioden, mens Rådet på sin side ønsker å ta utgangspunkt i en statisk modell, som innebærer tapsavskrivning basert på en vurdering av gjelden i innfasingens første år. Rådet åpner imidlertid for en dynamisk tilpasning hvis nedskrivningene øker markert i ett eller flere år.

Innfasing av unntak for store statsgjeldsbeholdninger

EUs kapitaldekningsregelverk krever ingen avsetning for bankers beholdninger av statsgjeld. Det er i tillegg gjort unntak for slik gjeld i reglene om finansinstitusjoners store eksponeringer (særlige regler om kapitalavsetning ved store enkelteksponeringer) i statsgjeld i EU-valutaer uavhengig av kredittvurdering. Det er således per i dag ingen begrensning på hvor mye EU-statsgjeld med 0-vekt en finansinstitusjon kan påta seg.

Statsgjeld i egen valuta har alltid null-vekt. Det samme gjelder i andre valutaer dersom statsgjeldens rating er tilstrekkelig høy. Iht. gjeldende CRR-regler er det et midlertidig unntak fra kravet om store eksponeringer for lav-ratet statsgjeld i andre EU-valutaer til 1.1.2018. Etter dette tidspunktet faller dette unntaket bort.

Rådet har etter ønske fra enkelte EU-land (ikke-euroland med lav rating som utsteder statsgjeld denominert i euro) gått inn for en overgangsordning for nye eksponeringer i 2018-20. Dette vil gjøre overgangen til nytt regelverk mykere.

Overgangsordningen fastlegger at utstedelser av statsgjeld med lav rating og denominert i annen EU-valuta må utgjøre en avtakende del av en finansinstitusjons kjernekapital (100 pst. frem til 31.12.2018, 75 pst. per utgangen av 2019 og 50 pst. til 31.12.2020). Fra 2021 vil unntaket fra reglene om store eksponeringer for ny lav-ratet statsgjeld i andre EU-valutaer faller bort. Disse vil da bli underlagt den generelle grensen for store eksponeringer på 25 pst. av en finansinstitusjons kjernekapital.

Rådets pressemelding om kompromissene om kreditorhierarkiet og IFRS9/overgang for statsgjeld ligger [her](#).

I tillegg hadde det maltesiske formannskapet utarbeidet en rapport om status for Rådets forhandlinger om de øvrige forslagene i Kommisjonens «bankpakke» fra november 2016 og forslaget om et felles banksikringsfond (EDIS) fra november 2015.

Under diskusjonen i [ECOFIN](#) sa Kommisjonens visepresident Dombrovskis seg godt fornøyd med at Rådet hadde kommet til enighet om kreditorhierarkiet i krisehåndtering av banker og innfasingen av IFRS9/utfasing av unntaket for store eksponeringer for visse typer statsgjeld. han konstaterte at Rådet med dette er rede til å starte forhandlingene med Europa-parlamentet når sistnevnte har avklart sin posisjon. Dombrovskis uttrykte også at formannskapets rapport om arbeidet med resten av «bankpakken» reflekterte den faktiske situasjonen.

Formann Scicluna oppfordret det påtroppende estiske formannskapet til å starte forhandlinger med Europaparlamentet så snart som mulig.

From left to right: Mr. Valdis DOMBROVSKIS, Vice President of the European Commission; Mr. Edward SCICLUNA, Maltese Minister of Finance. Photo: European Union

Misligholdte banklån

Finanskrisen og den påfølgende svake økonomiske veksten har ført til et betydelig innslag av misligholdte banklån (NPL) i mange EU-land. I ti land er mer enn 10 pst. av samlede bankutlån misligholdt. Samtidig står ti land (herav ni euroland) for over 90 pst. av EUs samlede NPL. Hellas og Kypros ligger høyest med om lag 45 pst., mens nivået i en del land kun er 1-2 pst. Gjennomsnittet i EU var 5,1 pst. av samlede bankutlån i desember 2016, tilsvarende 6,7 pst. av samlet BNP. Nivået har falt fra 6,7 pst. i september 2014. I samme periode har misligholdte banklån i euroområdet falt fra 8,2 til 6,4 pst. Med dagens takt vil det ta mange år før man er tilbake på NPL-nivået før finanskrisen.

I USA og Japan utgjorde NPL hhv. 1,6 og 1,7 pst. av totale utlån ved utgangen av 2015.

Høye nivåer med misligholdte lån fører blant annet til lavere lønnsomhet i vedkommende lands banksektor og svekket evne til å finansiere økonomisk vekst. Smittevirksomheter vil føre til høyere finansieringskostnader for europeiske banker generelt, lavere samlet utlån og lavere økonomisk vekst.

En rådsarbeidsgruppe ble etablert i juni 2016 for å vurdere problemstillingene. [Rapporten](#) foreligger nå.

Arbeidsgruppen tilrår en miks av tiltak på nasjonalt og muligens EU-nivå. Disse omfatter 1) styrke verktøykassen for tilsynsmyndighetene, særlig overfor banker med høy andel NPL, 2) forbedre insolvensrammeverkene i medlemslandene (Kommissjonen fremmet forslag om dette i 2016), 3) utvikle sekundærmarkeder for misligholdte lån, som i dag er lite transparente med informasjonsskjevhet mellom selger og kjøper av slike lån og 4) strukturere banksystemet slik at det kan håndtere dagens og fremtidige NPL.

I rapporten oppfordres Kommissjonen og finanstilsynene til å presentere konkrete initiativer innen gitte tidsfrister innenfor de fire tiltaksområdene.

Rapporten ble presentert i ECOFIN 16. juni. Finansministrene ventes å drøfte rapporten og vedta rådskonklusjoner i møtet 11. juli 2017.

Kampen mot terrorfinansiering

Kommissjonen la 2. februar 2016 frem en handlingsplan for å styrke kampen mot terrorfinansiering. Planen inneholder en detaljert oversikt over timeplanen for ulike tiltak. Disse deles i to grupper: 1) tiltak for å hindre pengebevegelser og identifisere terrorfinansiering, og 2) forstyrre terrororganisasjoners inntektskilder.

I ECOFIN-møtet orienterte Kommissjonen om oppfølgingen av handlingsplanen. De fleste av tiltakene er fullførte eller nær ved å fullføres, mens arbeid på de gjenværende vil starte med det første. Dette gjelder blant annet forslag om ulovlig import av kulturgjenstander samt en kartlegging av nasjonale finansielle etterretningssenheters mandater.

Et viktig tiltak i handlingsplanen er revisjonen av fjerde hvitvaskingsdirektiv, som Kommissjonen fremmet i juli samme år. Rådet og Europaparlamentet forhandler nå om den endelige teksten i revisjonen. ECOFIN-formann Scicluna håpet at partene kunne komme til en uformell enighet i løpet av inneværende måned.

Midtveisgjennomgangen av kapitalmarkedsunionen

Europakommisjonen offentliggjorde midtveisgjennomgangen for arbeidet med kapitalmarkedsunionen 8. juni 2017.

Midtveisgjennomgangen og andre relevante dokumenter ligger [her](#).

Kommissjonen lanserte i september 2015 en handlingsplan for etableringen av et indre marked for kapital. Planen inneholdt en lang rekke tiltak som skal særlig bidra til å gi mindre bedrifter bedre tilgang på finansiering, samtidig som investorer får flere plasseringsmuligheter. Målet er å etablere en kapitalmarkedsunion i EU (og EØS) innen 2019.

Kommissjonen peker i midtveisgjennomgangen på at det er gjort betydelige fremskritt i arbeidet med å etablere kapitalmarkedsunionen. Den viser til at Kommissjonen har kvittert ut 20 av de 33 tiltakene som var med i den opprinnelig planen. Etter at det i lang tid hadde vært svak fremdrift i behandlingen i Rådet og Europaparlamentet, sa Kommissjonen seg godt fornøyd med at de hadde kommet til uformell enighet om ny prospektforordning, verdipapirisering samt venturekapital- og sosiale entreprenørskapsfond.

Visepresident Dombrovskis uttalte ved fremleggelsen av midtveisgjennomgangen at nå når EUs viktigste finanssenter er i ferd med å forlate samarbeidet, er man forpliktet til å øke innsatsen enda mer for å styrke og integrere EUs kapitalmarkeder. Visepresident Katainen på sin side trakk frem at Kommissjonen i tillegg til videre arbeid med gjeldende handlingsplan nå

også vender seg mot nye utfordringer som finansiering av bærekraftige investeringer og utnyttelse av mulighetene som Fintech gir.

Midtveisgjennomgangen inneholder ni nye prioriterte tiltak. Disse er som følger:

- 1) Styrke (ESMAs (European Securities and Markets Authority) myndighet til å fremme et effektivt og konsekvent tilsyn i og utenfor Europa.
- 2) Foreslå et mer proporsjonalt regelverk for børsnotering av SMB-er.
- 3) Gjennomgå tilsynsbehandlingen (prudential treatment) av investeringsselskaper.
- 4) Vurdere et felles EU-rammeverk for lisens- og passordninger i forbindelse med FinTech-aktiviteter.
- 5) Presentere tiltak for å støtte opp om sekundærmarkeder for misligholdte lån (NPL) og undersøke lovgivningsinitiativer som kan styrke sekundære kreditorers muligheter til å gjenvinne verdier fra sikrede lån til bedrifter og entreprenører.
- 6) Sørge for oppfølging av anbefalingene fra ekspertgruppen som har vurdert bærekraftig finansiering.
- 7) Legge til rette for grensekryssende distribusjon og tilsyn med UCITS og alternative investeringsfond (AIF).
- 8) Gi veiledning om gjeldende EU-regler for behandling av grensekryssende EU-investeringer og utarbeide et hensiktsmessig rammeverk for minnelige løsninger av investeringstvister.
- 9) Foreslå en omfattende EU-strategi for å vurdere tiltak til å støtte lokal og regional kapitalmarkedsutvikling.

Når det gjelder oppfølgingen av handlingsplanen for 2015 vil Kommisjonen prioritere følgende:

- 1) Et lovforslag om et paneuropeisk personlig pensjonsprodukt for å hjelpe folk med å finansiere pensjonen.
- 2) Et lovforslag om et EU-rammeverk for obligasjoner med fortrinnsrett for å hjelpe bankene med å finansiere sin utlånsvirksomhet.
- 3) Et lovforslag på verdipapirområdet for å øke rettssikkerheten om verdipapirets eierskap i forbindelse med grensekryssende handel.

ECOFIN fikk en orientering fra visepresident Dombrovskis om Kommisjonens gjennomgang.

Formann Scicluna konkluderte med at ECOFIN trolig vil drøfte rådskonklusjoner om midtveisgjennomgangen av kapitalmarkedsunionen i juli.

Landspesifikke anbefalinger om den økonomiske politikken i 2017-18

Som siste del av det europeiske semesteret skal Rådet vedta landspesifikke anbefalinger om den økonomiske politikken og arbeidsmarkedspolitikken. Kommisjonens utkast til anbefalinger vurderes av hhv. ECOFIN og EPSCO (Rådet for sysselsetting, sosialpolitikk, helse og forbrukerspørsmål) forut for Det europeiske råds møte og vedtas formelt av de samme rådsformasjonene etter at toppmøtet har sluttet seg til dem. Samtlige land unntatt programlandet Hellas får slike anbefalinger. Kommisjonens meddelelse om de landspesifikke anbefalingene for 2017-18 ligger [her](#).

De landspesifikke anbefalingene gis med utgangspunkt i EUs overordnede retningslinjer for den økonomiske politikken (identifisert i den årlige vekstundersøkelsen, fremlagt ved oppstarten av det europeiske semesteret i november 2016) samt landvise utfordringer

identifisert i Kommisjonens landrapporter (februar 2017) og hvordan disse følges opp i de nasjonale reformprogrammene og stabilitets- (euro) og konvergensprogrammene (øvrige land). Anbefalingene til det enkelte euroland reflekterer også anbefalingene ECOFIN ga til euroområdet samlet i mars (etter behandling i Det europeiske råd i februar). I tillegg får tolv land anbefalinger om å korrigere ulike former for makroøkonomiske ubalanser, slik de er blitt identifisert i en egen prosedyre. Land med alvorlige ubalanser har gjennomgående fått flere anbefalinger enn øvrige land.

De landspesifikke anbefalingene er nå konsentrert om det enkelte lands mest sentrale politikutfordringer. Antallet anbefalinger er redusert fra 150 for noen år siden til 78 denne gangen, og det er lagt mer vekt på den sosiale dimensjonen enn tidligere. Dialogen med nasjonalforsamlingene og andre relevante parter i medlemslandene har økt med sikte på økt nasjonalt eierskap til oppfølgingen av anbefalingene. Til tross for dette er gjennomføringen av anbefalingene i det aktuelle året meget svak. (Undersøkelser viser imidlertid at gjennomføringsgraden over tid er klart bedre. Dette reflekterer det faktum at reformarbeid tar tid.)

De aller fleste land har fått anbefalinger om finanspolitikken. I og med at de fleste landene nå er i den forebyggende delen av stabilitets- og vekstpakten, er anbefalingene rettet mot å sikre strukturell konsolidering mot det mellomlangsigte målet om nær budsjettbalanse. Tyskland og Nederland, som oppfyller det langsiktige målet, anbefales å understøtte etterspørselen og investeringene via finanspolitikken. Dette reflekterer den generelle anbefalingen til euroområdet om fortsatt konsolidering der det er nødvendig (i de fleste land) og å utnytte det finanspolitiske rommet til investeringer i land med handlingsrom.

En rekke land har fått anbefalinger som sikter mot å fremme produktiviteten, herunder ved reformer i produkt- og tjenestemarkedene. Mange har også fått anbefalinger om ulike tiltak for å øke sysselsettingen, redusere arbeidsledigheten og sosial eksklusjon gjennom mer effektiv arbeidsmarkedspolitikk, bedre utdanningsmuligheter og integrering av utsatte grupper i arbeidsmarkedet mv. De fleste nye medlemslandene etter 2004 har fått anbefalinger om å bedre offentlig administrasjon. ECOFINs økonomiske og finansielle komité (EFC) har gjennomgått og foretatt visse justeringer i Kommisjonens utkast til landspesifikke anbefalinger.

ECOFINs diskusjon kom i hovedsak til å dreie seg om en omtale i innledningen av anbefalingene til Polen om at rettslig usikkerhet påvirker investeringsklimaet negativt. Formuleringen ble ikke endret til tross for kraftig motstand fra Polens finansminister. Videre ble metoden for beregning av ledig produksjonskapasitet i økonomien (BNP-gapet), som påvirker beregningen av behovet for strukturell budsjettkonsolidering mv., kritisert. Enkelte tok også opp at den kraftige reduksjonen i antallet anbefalinger medfører risiko for at visse viktige reformbehov blir oversett.

Det europeiske råd sluttet seg 22.-23. juni generelt til de landspesifikke anbefalingene.

Gjennomføring av Stabilitets- og vekstpakten

Som følge av det faktiske budsjettunderskuddet i 2016 på mindre enn 3 pst. av BNP og utsiktene fremover har Kommisjonen anbefalt at underskuddprosedyrene mot Portugal og Kroatia oppheves.

Portugal ble underlagt Stabilitets- og vekstpaktens underskuddprosedyre (sammen med de fleste øvrige EU-landene) i 2009. Landet hadde frist til 2013 med å bringe

budsjettunderskuddet under Stabilitets- og vekstpaktens grense på 3 pst. av BNP igjen. Fristen ble senere forlenget i to omganger til 2015. Da landet også i 2015 hadde overskredet handlingsregelen, ble prosedyren trappet opp. Rådet vedtok at landet måtte trappe opp konsolideringsbestrebelsene og få underskuddet ned til 2,5 pst. i 2016. Landet ble imidlertid ikke ilagt bot.

Underskuddet i 2016 var 2,0 pst. av BNP. Kommisjonens anslår i vårprognosen (mai 2017) at underskuddet vil utgjøre 1,8 og 1,9 pst. av BNP i hhv. 2017 og 2018. Samtidig er den offentlige gjelden gradvis på vei ned fra 130,4 pst. av BNP i 2016 til anslått 126,2 pst. av BNP i 2018. På dette grunnlag vedtok ECOFIN å oppheve underskuddprosedyren mot Portugal.

Kroatia ble underlagt underskuddprosedyren i 2014 med frist til å komme under Stabilitets- og vekstpaktens grense på 3 pst. i 2016. Underskuddet i 2016 var 0,8 pst. av BNP – klart under kravet på 2,7 pst. som var fastsatt i Rådets vedtak. Kommisjonen anslår i vårprognosen at underskuddet vil ligge på rundt 1 pst. av BNP i år og neste år. Samtidig er den offentlige gjelden på vei ned – fra 84,2 pst. av BNP i 2016 til ventet 79,4 pst. i 2018. På dette grunnlaget vedtok ECOFIN å oppheve underskuddprosedyren mot Kroatia,

Romanias budsjettunderskudd økte fra 0,8 pst. av BNP i 2015 til 3,0 pst. i 2016.

Kommisjonens vårprognose anslår ytterligere markert forverring av det strukturelle underskuddet dersom ikke korrigerende tiltak iverksettes. På denne bakgrunn anbefalte ECOFIN at Romania setter et nominelt tak på utgiftsveksten på 3,3 pst. Dette svarer til en årlig strukturell innstramming på 0,5 pst. av BNP, som vil være tilstrekkelig til å bringe budsjettet i tråd med det mellomlangsigte målet om nær balanse. ECOFIN ga Romania frist til 15. oktober med å rapportere om gjennomførte tiltak.

Kommisjonen har også utarbeidet rapporter om Belgia og Finland og Italia, som ikke har for store underskudd, men som står i fare for å overskride Stabilitets- og vekstpaktens gjeldsregel. Kommisjonen konkluderte med at Belgia og Finland etter en samlet vurdering oppfylder regelverket selv om de ikke oppfyller kravet om budsjettkonsolidering. Det er i vurderingen tatt hensyn til svak økonomisk vekst. Kommisjonen vurderer at Italia har gjennomført budsjettkonsolideringene som ble krevd i februar som følge av manglende oppfyllelse av gjeldsregelen. Ingen av de tre landene får budsjettanbefalinger i denne omgang, men utviklingen følges nøye og vurderes på ny i forbindelse med høstprognosen i november.

Kommentar

Etter ovenstående vedtak er kun fire av EUs 28 land fortsatt i underskuddprosedyre: Spania, Frankrike, Storbritannia og Hellas. Av disse hadde Hellas et overskudd i budsjettet for 2016, og anslagene viser fortsatt solid budsjettutvikling i år og neste år. Det er derfor grunn til å regne med at prosedyren vil bli opphevet når det økonomiske tilpasningsprogrammet avsluttes etter planen høsten 2018.

På det meste i en 12-månedersperiode i 2010-11 var 24 land underlagt slik prosedyre.

Skattesaker

Opplysningsplikt om skatterådgivning

Kommisjonen la 21. juni frem [forslag til et rådsdirektiv](#) som skal gi mer åpenhet om skatteplanleggingsstrategier som tilbys og markedsføres av ulike former for rådgivere. Forslaget innebærer at skatterådgivere skal rapportere om konkrete skatteplanleggingsstrategier som tilbys til enkeltkunder. De innrapporterte opplysningene skal utveksles automatisk med samtlige av EUs medlemsland.

Reglene foreslås innarbeidet som en endring i direktivet om administrativt samarbeid på skatteområdet (2011/16/EU). Forslaget må ses i sammenheng med BEPS-tiltak nr. 12 om mer åpenhet om skatteplanleggingsstrategier. OECDs tiltakspunkt inneholdt ikke konkrete anbefalinger om hvordan slik åpenhet skal oppnås, og Kommisjonen søker med forslaget å fylle tiltaket med innhold.

Forslaget føyer seg inn i rekken av Kommisjonens tiltak for økt åpenhet på skatteområdet med sikte på å motvirke internasjonal skatteunngåelse og –unndragelse. Forslaget begrunnes blant annet med avsløringene i Panama Papers, som kastet lys over skatterådgivningsbransjens rolle gjennom å legge til rette for skattetilpasning. Skattemyndighetene vil etter forslaget få informasjon om skatteplanleggingsstrategier før de implementeres, kan de raskere vurdere lovligheten og risikoen knyttet til dem. De foreslåtte reglene om rapportering av skatteplanleggingsstrategier komplementerer fjerde anti-hvitvaskingsdirektiv, som blant annet skal gi myndighetene bedre informasjon om virksomhetens reelle eierskap.

Hva som skal rapporteres: Alle grenseoverskridende potensielt aggressive skatteplanleggingsstrategier.

Hva som utgjør en potensielt aggressiv skatteplanleggingsstrategi: For å avgjøre om skatteplanleggingsstrategien er potensielt aggressiv, gis det i et vedlegg til direktivforslaget en liste med kjennetegn. Kjennetegnene er bl.a. basert på BEPS-tiltak nr. 12 om åpenhet om skatteplanleggingsstrategier, tilsvarende regler allerede etablert i noen av EUs medlemsland (Irland, Portugal og Storbritannia). Dersom skatteplanleggingsstrategien har ett eller flere av disse kjennetegnene, er den rapporteringspliktig. Kjennetegnene omfatter blant annet arrangementer som/hvor:

- Involverer en grenseoverskridende betaling til en mottaker bosatt i et «no-tax country»
- Involverer en skattejurisdiksjon hvor anti-hvitvaskingsregler er dårlig tilpasset eller svakt håndhevet.
- Er konstruert for å unngå inntektsrapportering etter EU regler.
- Unngår EUs regler om utveksling av informasjon om forhåndsavgjørelser.
- Skatterådgiverens vederlag er direkte avhengig av skattyters reduserte skatteforpliktelse.
- Innebærer at det samme driftsmidlet avskrives i mer enn ett land.
- Innebærer at den samme inntekten reduseres i mer enn en jurisdiksjon.
- EUs eller internasjonale regler om interne overføringspriser ikke overholdes.

Hvem som skal rapportere: Skatterådgiveren, dvs. alle typer mellommenn som tilbyr grenseoverskridende skatteplanleggingsstrategier. Dersom skatterådgiveren er etablert utenfor EU, dersom skatterådgiveren er bundet av taushetsplikt eller dersom skatterådgiveren er en del av skattyteren (in-house), vil rapporteringsplikten være på den EU-baserte skattyteren (person eller selskap). Alle typer mellommenn, ethvert selskap eller enhver profesjonell som utformer eller markedsfører skatteplanleggingsstrategi som ledd i sin ervervsvirksomhet er omfattet. Som eksempler nevner Kommisjonen advokater, regnskapsførere, skatte- og finansielle-rådgivere, banker og konsulenter.

Når det skal rapporteres: Det skal rapporteres innen fem dager etter at skatteplanleggingsstrategien er tilgjengelig for kunden. Rapporteringen skal finne sted før strategien implementeres.

Hvor det skal rapporteres: Det skal rapporteres til kompetent ligningsmyndighet. (Det fremgår ikke klart av forslaget om det er kompetent ligningsmyndighet for rådgiveren eller hans kunde). Informasjonen skal legges inn i en sentral database og utveksles automatisk til skattemyndigheter i alle andre medlemsland. Kommisjonen skal ha tilgang til databasen for å kunne overvåke at rapporteringsplikten etterleves.

Om rapporteringsplikten ikke overholdes: Medlemsstatene skal innarbeide effektive, proporsjonale og avskrekkende sanksjoner for å unnlate rapportering. Som eksempler nevnes bøter og administrative sanksjoner. Sanksjonene overlates til nasjonal kompetanse slik at medlemslandene kan innarbeide sanksjoner som passer inn i deres sanksjonssystem for øvrig.

Økonomiske og administrative virkninger: Kommisjonen mener de har utarbeidet rapporteringsregler som ikke er unødig byrdefulle for skatterådgivningsbransjen eller skattytere. Kriteriene for hvilke skatteplanleggingsstrategier som utløser rapporteringsplikt er av en slik art at små og mellomstore bedrifter neppe blir berørt av reglene. Reglene antas hovedsakelig å få virkning for store, multinasjonale selskaper og svært rike individer. Det er ikke rapportert om negative virkninger for skatterådgivningsbransjen i land der tilsvarende regler allerede er etablert.

Det forventes ikke økte administrative kostnader for skatte- og ligningsmyndighetene. Allerede etablert systemer for informasjonsutveksling mellom land vil utvides til å omfatte skatterådgivning.

Provenyvirkningen vil variere mellom medlemslandene avhengig av hvor effektivt reglene implementeres og håndheves. Kommisjonen legger ikke fram et anslag for samlede provenyvirkninger, men viser til at skattemyndighetene i Storbritannias har anslått at britiske tiltak rettet mot skatterådgivere har avskåret skatteplanleggingsstrategier til en verdi av 12 mrd. GBP.

Ikrafttredelse: Kommisjonen foreslår at reglene skal gjelde fra 1. januar 2019.

Videre prosess: Utkastet til rådsdirektiv er oversendt Rådet og Europaparlamentet. Det er Rådet som enstemmig har kompetanse til å vedta de foreslåtte reglene. Parlamentet har rett til å uttale seg før reglene kan vedtas.

Betydning for Norge: Det foreslåtte direktivet får ikke direkte virkning for Norge.

Regjeringen opprettet 21. juni et utvalg som skal vurdere skatterådgiveres opplysningsplikt og taushetsplikt. Utvalget skal vurdere balansegangen mellom skattemyndighetenes behov for kontrollopplysninger og rådgivernes behov for kundekonfidensialitet. Utvalget skal blant

annet vurdere om rådgiveres opplysningsplikt bør utvides og om taushetsplikten bør begrenses ytterligere. I tillegg skal utvalget vurdere hvorvidt anbefalingene fra BEPS-prosjektet om skatterådgivernes opplysningsplikt krever lovendring for å gjennomføres i norsk rett og behovet for en egen opplysningsplikt om skatteplanleggingspakker.

Skatteunndragelsesutvalget (NOU 2009: 4) fant at ordningene som var innført i andre land ikke var relevante for norske forhold, bl.a. fordi norske skatterådgivere i liten grad benytter seg av standardiserte skattereduserende løsninger til flere klienter. Imidlertid innebærer Kommisjonens direktivforslag om opplysningsplikt om skatteplanleggingsstrategier at skatterådgiveres konkrete råd i enkeltsaker skal rapporteres.

Nyttige lenker: [Utkast til rådsdirektiv](#) med [vedlegg](#), [pressemelding](#), [Q&A](#)

Kilde: Twitter

Økonomi

Statistikk og indikatorer

Den økonomiske utviklingen i EU er nå mer solid enn på lenge. BNP-veksten i euroområdet har tatt seg opp kvartal for kvartal det siste året, og veksten i sysselsettingen har vært sterkere enn på mange år. Tillitsindikatorer tyder på fortsatt sterk utvikling.

BNP-utviklingen i 1. kvartal 2017

Eurostats statistikk viser at sesongjustert [BNP-vekst i 1. kvartal 2017](#) var 0,6 pst. i både euroområdet og for EU samlet. Dette er en klar oppjustering fra tidligestimatene.

Veksten i BNP fra samme kvartal i fjor var 1,9 pst. i euroområdet og 2,1 pst. for EU28.

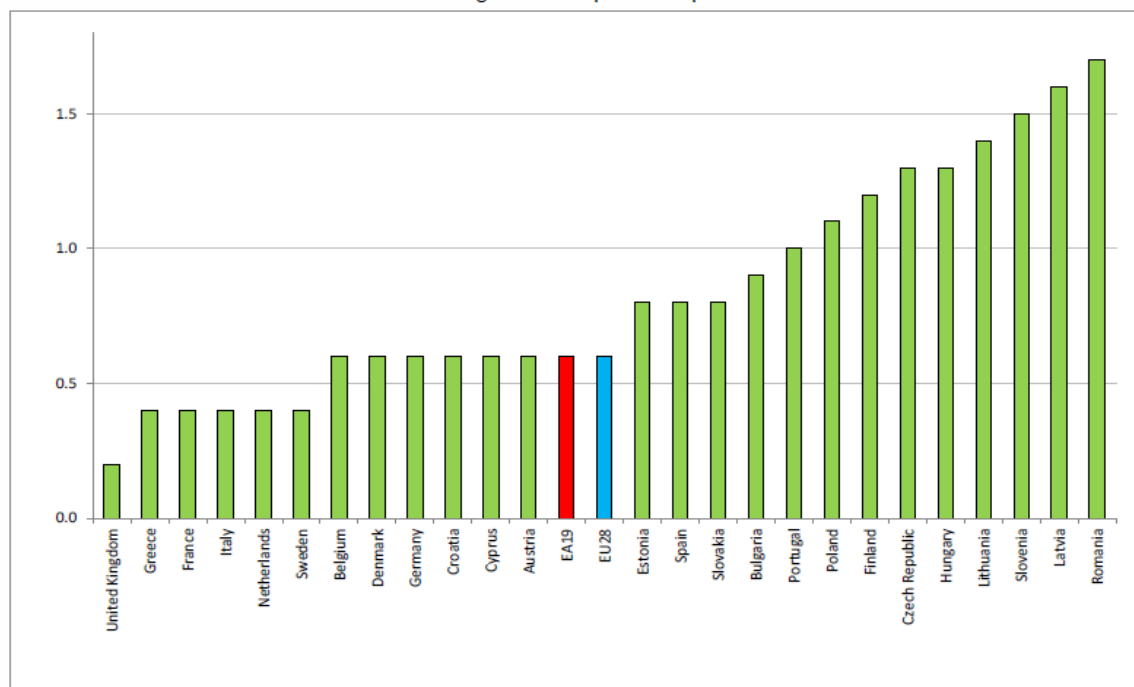
Growth rates of GDP in volume
(based on seasonally adjusted* data)

	Percentage change compared with the previous quarter				Percentage change compared with the same quarter of the previous year			
	2016			2017	2016			2017
	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
EA19	0.3	0.4	0.5	0.6	1.6	1.8	1.8	1.9
EU28	0.4	0.5	0.6	0.6	1.8	1.9	2.0	2.1

Kilde: Eurostat

Figuren nedenfor angir veksten i det enkelte land i 1. kvartal.

GDP growth rates in the first quarter of 2017
% change over the previous quarter

Ireland, Luxembourg and Malta: data not available for the first quarter of 2017.

Kilde: Eurostat

Den økonomiske veksten er fortsatt sterkest i de nye medlemslandene etter 2004 ved at syv av de ni landene med en kvartalsvekst på 1 pst. og over (svarende til en årsvekst på 4 pst. eller

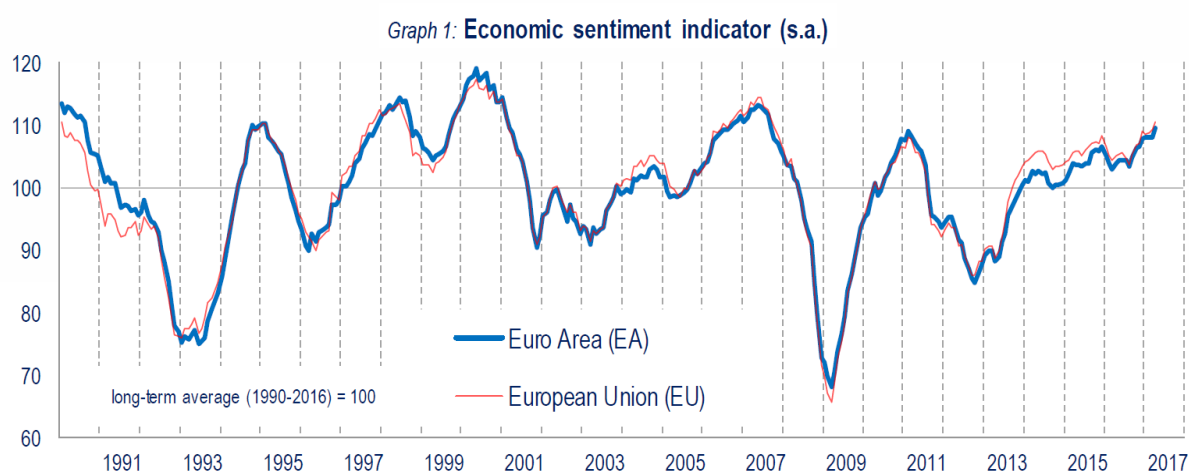
mer) er blant disse landene. De to øvrige er Finland og Portugal, som inntil nylig har hatt meget svak utvikling. Storbritannia ligger lavest med en vekst på 0,2 pst. i kvartalet.

Tillit blant bedrifter og forbrukere

Kommisjonens brede tillitsindikator (Economic Sentiment Indicator – ESI) for juni økte markert med 1,9 poeng i euroområdet og 1,6 poeng i EU samlet. ESI ligger nå for begge aggregater vel 11 pst. over gjennomsnittet i perioden 1990–2016. Målingene i juni var de høyeste siden august 2007. Alle de største eurolandene unntatt Italia hadde klar stigning med Tyskland i spissen. Det samme gjaldt Polen og Storbritannia blant ikke-euroland.

De fleste delindeksene trakk klart opp. Dette kan tyde på en bred økonomisk oppgang.

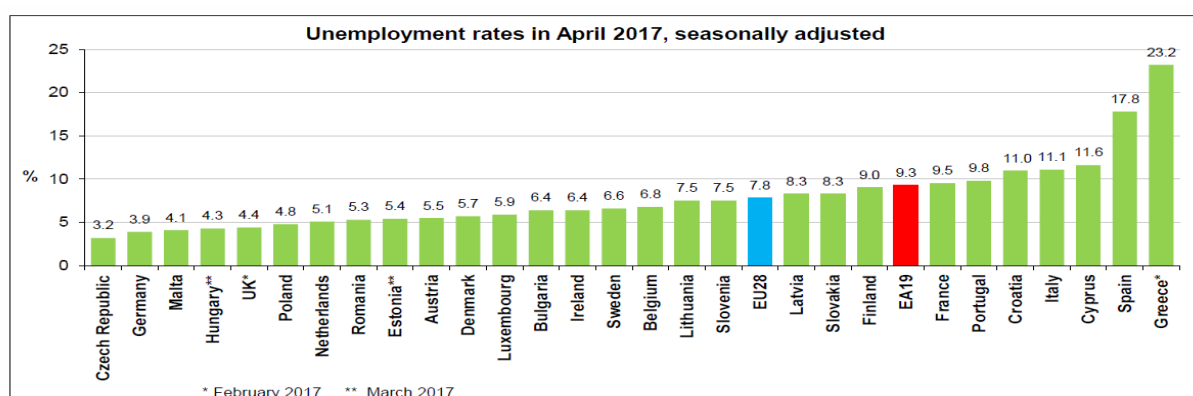
BUSINESS AND CONSUMER SURVEY RESULTS

Kilde: Europakommisjonen

Arbeidsledighet

I april var den sesongjusterte arbeidsledigheten i euroområdet 9,3 pst., som er ned fra 9,4 pst. i mars og fra 10,2 pst. i april 2016. Dette er det laveste nivået siden mars 2009. For EU samlet gikk ledigheten ned til 7,8 pst., som er den laveste målingen siden desember 2008. Etter årtusensskiftet har arbeidsledigheten bare vært lavere i toårsperioden 2007-08.

Kilde: Eurostat

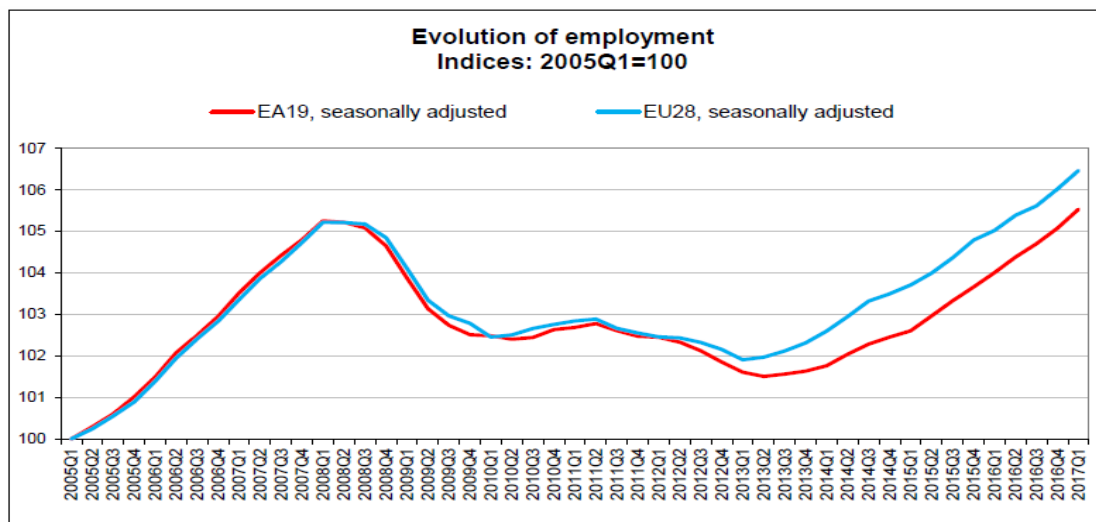
I den siste tolv månedersperioden er arbeidsledigheten i EU28 redusert med vel 2,2 millioner personer, herav vel 1,5 millioner i euroområdet. Antallet ledige i EU har med dette kommet ned i 19,1 millioner.

Arbeidsledigheten er lavest i Tsjekkia med 3,2 pst., fulgt av Tyskland med 3,9 pst. og Malta med 4,1 pst. Hellas og Spania ligger fortsatt klart høyest med henholdsvis 23,2 (februar) og 17,8 pst. Sammenlignet med situasjonen for ett år siden har arbeidsledigheten falt i 27 land og vært uendret i Finland. Den største reduksjonen det siste året er registrert i Kroatia (fra 13,7 til 11,0 pst.), Spania fra 20,4 til 17,8) og Irland (fra 8,4 til 6,4 pst.).

Ungdomsledigheten er redusert med 2,7 prosentpoeng det siste året, men er fortsatt høye 16,7 pst. i EU samlet og 18,7 pst. i euroområdet. Tyskland ligger klart lavest med 6,8 pst. I motsatt ende ligger Hellas med 47,9 pst. og Spania med 39,3 pst.

Syssetting

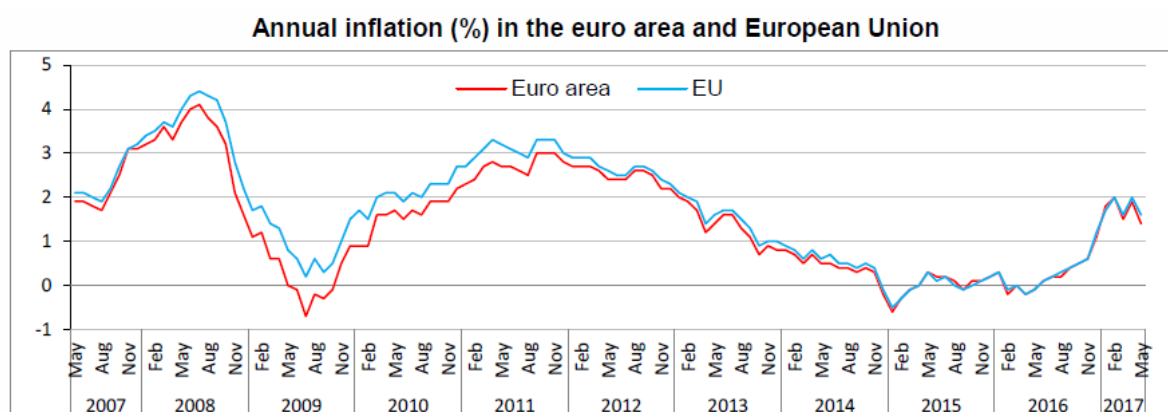
[Syssettingen](#) i 1. kvartal 2017 økte med 0,4 pst. i både euroområdet og EU samlet. Fra samme kvartal i fjor var økningen hhv. 1,5 og 1,4 pst. Antallet sysselsatte i EU28 har nådd 234,2 millioner, som er det høyeste noen gang.

Kilde: Eurostat

Estland med 2,8 pst., fulgt av Malta (1,7 pst.) og Sverige (1,2 pst) hadde sterkest sysselsettingsvekst i 1. kvartal. Malta har hatt klart sterkest vekst i sysselsettingen fra 1. kvartal 2016 med 6 pst., fulgt av Luxembourg, Irland, Portugal og Kypros med 3¼ - 3 1/2 pst. Kun Romania, Latvia og Litauen hadde negativ utvikling fra samme kvartal året før.

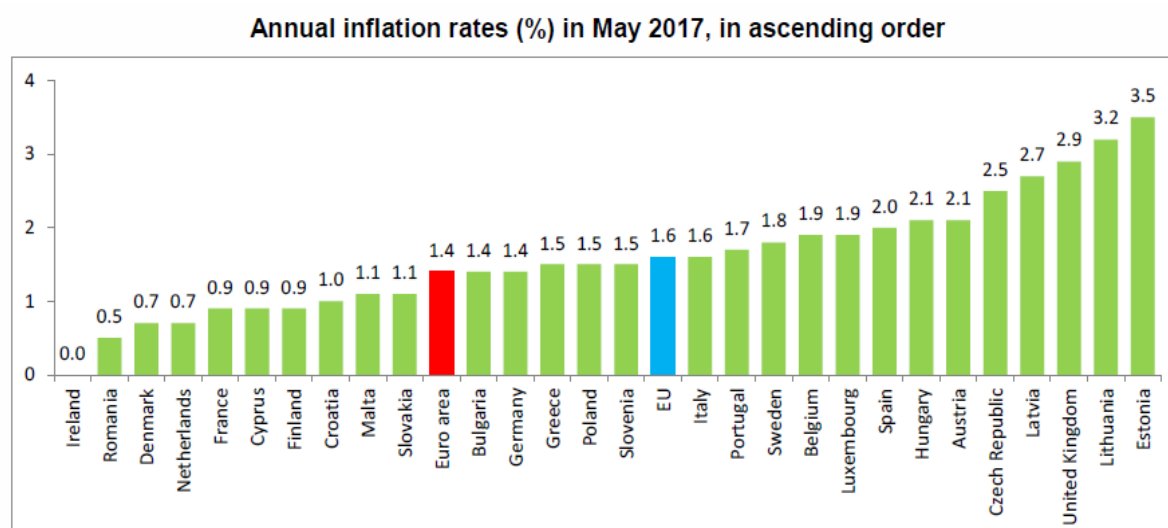
Prisstigning

Kilde: Eurostat

[Den årlige prisstigningen](#) (KPI – konsumprisindeksen) avtok i mai 2017 til 1,4 pst i euroområdet og 1,6 pst. i EU28. Uten energi steg KPI i euroområdet med 1,1 pst.

Prisstigningen varierer betydelig mellom land. Ingen land har nå negativ prisstigning. Lavest prisstigning hadde Irland med 0,0 pst. Fem euroland overskred ECBs inflasjonsmål om nær, men under 2 pst. Høyest prisstigning i mars hadde Estland med 3,5 pst.

Kilde: Eurostat

Et tidliganslag for juni viste at euroområdets KPI avtok til 1,3 pst.